

UZASADNIENIE

W związku z powodzią, która wystąpiła we wrześniu 2024 r. na terenach południowej i zachodniej Polski konieczne stało się opracowanie nowych przepisów, które znalazły się w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw. Po dokonaniu dodatkowej analizy obowiązujących przepisów pojawiła się potrzeba dodatkowych zmian w przepisach ustawowych w celu ułatwienia udzielania pomocy osobom i instytucjom poszkodowanym z powodu powodzi.

W związku z powyższym proponuje się następujące rozwiązania:

1. Zmiany w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi:
 - 1) wprowadzana zmiana we wprowadzeniu do wyliczenia w przepisie art. 5b ust. 1 pozwoli na czasowe uruchamianie instrumentów, o których mowa w tym przepisie, w okresach wskazanych w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2. Zmiana jest również konsekwencją zmiany redakcji podstawy prawnej, tj. art. 1 ust. 2 pkt 3, który ograniczył wprowadzanie instrumentów w określonych terminach/ okresach do przypadków gdy określenia takich warunków lub takiego okresu lub terminu wymagają przepisy rozdziału 2;
 - 2) zmiany w zakresie art. 7a ustawy mają na celu zapewnienie skutecznej kontroli nad procesem wydatkowania i rozliczania wsparcia wynikającego z przedmiotowego instrumentu (świadczenia związane ze zwolnieniem pracownika od pracy, w wymiarze do 20 dni, w celu usuwania skutków powodzi). Zmiany mają również charakter doprecyzowujący.

Zmiany w ust. 9a–9f dotyczą kwestii związanych z kontrolą rozliczenia wsparcia udzielanego na podstawie art. 7a ustawy. Dotyczą m.in. kwestii pozyskiwania informacji przez marszałków województw z ZUS czy od starostów i powiatowych urzędów pracy.

Nowe ust. 10a–10c precyzują kwestie związane z udzielaniem ulg w spłacie należności wynikających z przedmiotowego instrumentu.

- 3) proponowany przepis art. 8k wskazuje, że w przypadku osób korzystających ze stałych form pomocy społecznej, u których nie nastąpiła zmiana danych, aktualizacji rodzinnego wywiadu środowiskowego nie sporządza się, pomimo upływu ustawowego terminu. W takim przypadku aktualizację rodzinnego wywiadu środowiskowego sporządza się niezwłocznie po zakończeniu okresu wskazanego w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1. Powyższe rozwiązanie sprawdziło się podczas stanu epidemii spowodowanego rozprzestrzenieniem się koronawirusa SARS-CoV-2 i ma na celu jak największe odciążenie pracowników socjalnych od zadań innych niż związane z bieżącym wsparciem osób poszkodowanych wskutek powodzi. Dodatkowo w przypadku stałych form pomocy odłożenie w czasie konieczności aktualizacji wywiadu środowiskowego będzie miało pozytywny skutek dla osób poszkodowanych, ponieważ nie będą one obciążane formalnościami niezwiązanymi z uzyskaniem wsparcia związanego z przeciwdziałaniem skutkom powodzi;
- 4) zaproponowany art. 8l umożliwi utrzymanie działalności ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (środowiskowych domów samopomocy i klubów samopomocy), mimo ich czasowego zamknięcia spowodowanego powodzią. Placówki te są prowadzone przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej, a ich funkcjonowanie jest w całości finansowane ze środków budżetu państwa. Dlatego w przypadku ewentualnego zamknięcia lub zawieszenia działalności, brak dofinansowania spowodowałby brak środków na koszty stałe bieżącego funkcjonowania, w tym wynagrodzenia, bieżące opłaty itp.
- 5) należy uchylić art. 11 ust. 1 pkt 4a. Przepis ten został wprowadzony do ustawy zmienianej w art. 1 na mocy ustawy z dnia 1 października 2024 r. zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1473). Zauważenia jednakże wymaga, że ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych nie reguluje zadań Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, polegających na dofinansowaniu likwidacji barier technicznych i architektonicznych w przedszkolach, szkołach i placówkach systemu oświaty. Dyspozycja zawarta w art. 11 ust. 1 pkt 4a ustawy zmienianej w art. 1 wychodzi poza zakres zadań

realizowanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, zaś jednostki wskazane w tym przepisie mogą ubiegać się o dofinansowanie w ramach programów Rady Nadzorczej Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Ponadto, wskazane placówki bardzo często są placówkami samorządowymi i wsparcie na likwidację barier technicznych i architektonicznych w przedszkolach, szkołach i placówkach oświatowych powinno być udzielone ze środków przyznanych samorządom na usuwanie skutków powodzi;

- 6) w zakresie zmian dotyczących dodawanych art. 14a, art. 14b i art. 18b:
- Ustawa z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw wprowadziła w art. 44, art. 45 i art. 50 rozwiązania skierowane do podmiotów ekonomii społecznej. Jednocześnie ulokowanie tych przepisów w ustawie zmieniającej, jako norm epizodycznych, wraz z odwołaniem się do terminu określanego w rozporządzeniu, o którym mowa w art. 1 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 może być źródłem wątpliwości interpretacyjnych w zakresie stosowania tych przepisów. Z tego względu konieczne jest uporządkowanie rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie skutkom powodzi, przez przeniesienie powyższych instrumentów do rozdziału 2 ustawy powodziowej. Należy mieć na uwadze, że zmiana ta nie tworzy nowych instrumentów i skutków finansowych, ponieważ te zostały już przewidziane w toku prac nad uchylanymi (i dodawanymi do ustawy zmienianej) przepisami. W celu zachowania spójności wszystkie wnioski złożone przed wejściem w życie niniejszych zmian będą rozpatrywane na podstawie nowych przepisów. Rozwiązanie to będzie miało neutralny lub pozytywny wpływ na sytuację wnioskodawców, ponieważ jednoznacznie określone zostaną terminy przewidziane na złożenie wniosków;
- 7) dodanie ust. 2a w art. 18 umożliwi osobom, którym umorzono środki przyznane na podjęcie działalności gospodarczej w związku z utratą miejsca pracy na skutek powodzi, ponowne złożenie wniosku, również w przypadku gdy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku osoby te prowadziły działalność gospodarczą (nieposiadanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej, a w przypadku jego posiadania oświadczenie o zakończeniu działalności gospodarczej – w dniu przypadającym w okresie

przed upływem co najmniej 12 miesięcy bezpośrednio poprzedzających dzień złożenia wniosku jest – zgodnie z § 6 ust. 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 lipca 2017 r. w sprawie dokonywania z Funduszu Pracy refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy oraz przyznawania środków na podjęcie działalności gospodarczej –jednym z warunków otrzymania jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej);

Dodanie ust. 4 ma na celu ujednoczenie trybu wydawania decyzji i rozpatrywania odwołań od tych decyzji z trybem wskazanym w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (vide art. 10 ust. 7 pkt 2);

- 8) dodawany art. 18a przewiduje możliwość umorzenia pożyczek na utworzenie stanowiska pracy i pożyczek na podjęcie działalności gospodarczej udzielonych na podstawie art. 61e i art. 61ea ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Pożyczki na utworzenie stanowiska pracy mogą być umorzone w całości lub w części, jeżeli stanowiska pracy uległy zniszczeniu na skutek powodzi. Pożyczki na podjęcie działalności gospodarczej mogą zostać umorzone w całości lub w części wraz z odsetkami, jeżeli działalność gospodarcza prowadzona na terenie wskazanym w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy na skutek powodzi nie może być kontynuowana lub jeżeli możliwość jej prowadzenia uległa istotnemu ograniczeniu.

Wniosek o umorzenie pożyczkobiorca składa do pośrednika finansowego w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2. Umorzenia będą dokonywane dwutorowo, pożyczki udzielone ze środków Funduszu Pracy będą umarzane przez ministra właściwego do spraw pracy na podstawie wniosku o umorzenie pożyczki zaopiniowanego przez pośrednika finansowego i Bank Gospodarstwa Krajowego, natomiast pożyczki udzielone ze środków Funduszu Pracy i środków Unii Europejskiej będą umarzane przez pośredników finansowych na podstawie wniosków o umorzenie pożyczki pozytywnie zaopiniowanych przez Bank Gospodarstwa Krajowego. Rozwiązanie w postaci umorzenia pożyczek nie rodzi skutków podatkowych. Umorzona pożyczka z Funduszu Pracy nie stanowi przychodu (art. 14 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, dalej: ustawa PIT), podobnie jak umorzona pożyczka ze środków Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 52 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i

Rady (UE) nr 2021/1060 wsparcie z Funduszy przybiera formę: dotacji, instrumentów finansowych lub nagród lub ich kombinacji. Umorzenie części lub całości pożyczki dotyczy właśnie łączenia dwóch form wsparcia: dotacji i instrumentów finansowych. Dlatego należy uznać, że ta część kapitału pożyczki, która zostanie umorzona, przybiera formę dotacji. Ponieważ w ramach pożyczki uczestnik projektu otrzymuje środki pieniężne, również umorzona część pożyczki stanowi „środki finansowe otrzymane”, o których w art. 21 ust. 1 pkt 137 ustawy PIT.

Pożyczki, o których mowa w art. 61ea pkt 1 ustawy o promocji zatrudnienia są udzielane uczestnikom projektu „Pierwszy biznes - Wsparcie w starcie” realizowanego w programie Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021–2027, finansowanego z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Pożyczki stanowią zatem pomoc udzieloną w ramach programu finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1, 2 i 4, pkt 5 lit. a i b i pkt 5a–5d ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;

- 9) odnośnie do zmian w art. 22, ust. 1a–1d regulują tryb przyznawania samorządom powiatów środków Funduszu Pracy na finansowanie świadczeń, o których mowa w art. 19-21 ustawy oraz rozliczania i zwrotu tych środków. Zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 października 2011 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej Funduszu Pracy środki Funduszu niewykorzystane w roku budżetowym, pozostające na wyodrębnionych rachunkach bankowych samorządów powiatów, pozostają na tych rachunkach z przeznaczeniem na wypłatę zasiłków dla bezrobotnych i innych obligatoryjnych świadczeń. Proponowana zmiana umożliwi wykorzystanie przez samorządy powiatów środków Funduszu Pracy przeznaczonych na świadczenia, o których mowa w art. 19-21, które nie zostały niewykorzystane do końca roku budżetowego również w następnym roku budżetowym.

Ust. 1b–1c normują sposób i tryb rozliczenia środków Funduszu Pracy przekazanych na wskazany wyżej cel;

- 10) zmiany w art. 22a oraz nowe brzmienie art. 22b–22f – w związku z zaistniałą sytuacją powodziową na południu i zachodzie kraju proponuje się objęcie świadczeniem interwencyjnym także organizacje pozarządowe oraz podmioty

wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie prowadzące działalność pożytku publicznego oraz podmioty ekonomii społecznej w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, które obok działalności pożytku publicznego prowadzą również inną działalność o charakterze odpłatnym, które zostały uszkodzone w wyniku wystąpienia powodzi. Przedmiotowa pomoc ma na celu wsparcie tych podmiotów w dalszym prowadzeniu działalności pożytku publicznego (odpłatnej i nieodpłatnej) lub innej działalności o charakterze odpłatnym w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy o ekonomii społecznej. Wsparcie będzie udzielane na wniosek składany do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na zasadach i w trybie analogicznym, jak przewidziany w propozycji dla przedsiębiorców;

- 11) rozwiązania proponowane w art. 22i ustawy powodziowej mają na celu naprawę szkód powstałych w wyniku powodzi w sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej, infrastruktury służącej do wytwarzania energii elektrycznej lub infrastruktury oświetleniowej. Ich prawidłowe i bezpieczne funkcjonowanie jest niezbędne do zapewnienia stabilnych dostaw energii, szczególnie w sytuacjach kryzysowych, takich jak klęski żywiołowe. Kluczowym wyzwaniem w realizacji powyższego celu jest jak najszybsze przywrócenie zasilania dla odbiorców, którzy na skutek powodzi zostali go pozbawieni. W dalszym etapie konieczna jest odbudowa sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej. Powyższe kwestie wymagają finansowania, którego nie można było przewidzieć.

Proponowana zmiana wprowadza mechanizmy jednorazowego refinansowania działań, które w ramach usuwania skutków powodzi podniosą poziom bezpieczeństwa energetycznego i przeciwpowodziowego, co jest kluczowe w obliczu coraz częstszych ekstremalnych zjawisk pogodowych.

Odniesienie się w projekcie do „infrastruktury służącej do wytwarzania energii elektrycznej” najlepiej odpowiada zakładanym celom ustawy. Obowiązujące przepisy prawa, w szczególności przepisy ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, formułują różne definicje urządzeń (zespołów urządzeń) służących wytwarzaniu energii (jednostka wytwórcza, jednostka kogeneracji, instalacja odnawialnego źródła energii). Proponowane pojęcie, interpretowane zgodnie z regułami wykładni językowej, celowościowej i funkcjonalnej,

obejmuje swoim zakresem wszystkie rodzaje urządzeń (zespołów urządzeń) wytwórczych, co pozwoli uniknąć ewentualnych kontrowersji i wynikającego z nich ryzyka nieobjęcia tym zakresem poszczególnych elementów infrastruktury wytwórczej, a tym samym wyłączenia ich spod stosowania ustawy. Użycie tego pojęcia jest tym bardziej zasadne, iż na obecnym etapie nie jest możliwe precyzyjne określenie wszelkich szkód w infrastrukturze wytwórczej, a w konsekwencji tego – nie jest możliwe precyzyjne ograniczenie regulacji tylko do definicji legalnych.

Celem dodawanego przepisu art. 22j ustawy jest zapewnienie możliwości pokrycia szkody spowodowanej przez powódź operatorowi wyznaczonemu, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe. Dyrektywa 97/67/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 1997 r. w sprawie wspólnych zasad rozwoju rynku wewnętrznego usług pocztowych Wspólnoty oraz poprawy jakości usług (Dz. Urz. WE L 15 z 21.01.1998, str. 14, z późn. zm.) wymaga zapewnienia przez państwa członkowskie Unii Europejskiej pocztowych usług powszechnych o określonej jakości, dostosowanych do potrzeb ich użytkowników, świadczonych w sposób ciągły po przystępnej cenie. Powstałe w wyniku powodzi zniszczenia infrastruktury pocztowej wykorzystywanej do realizacji usług powszechnych zakłóciły funkcjonowanie sieci pocztowej na obszarach dotkniętych powodzią. Ich szybkie usunięcie jest warunkiem przywrócenia ciągłości świadczenia usług pocztowych na tych obszarach. Wydatki i koszty związane z usunięciem skutków powodzi nie znajdują pokrycia w generowanych przychodach, z uwagi na rodzaj świadczonych usług.

Rekompensata udzielana będzie na wniosek operatora wyznaczonego, a szczegółowe warunki, na których udzielona będzie rekompensata, będzie określać umowa.

Rekompensata ta będzie stanowić pomoc publiczną udzielaną zgodnie z art. 50 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014, str. 1, z późn. zm.)

Kolejny projektowany przepis – art. 22k – pozwoli na uzupełnianie zbiorników paliwa w pojazdach kolejowych (np. lokomotyw spalinowych) bezpośrednio z autocystern poza stacją paliw ciekłych oraz stacją kontenerową w warunkach

wystąpienia powodzi, kiedy może nie być możliwości dojechania pojazdów kolejowych do tych punktów np. z powodu zalania lub przerwania ciągłości linii kolejowej. Poza tym pozwoli to na zachowanie ciągłości transportu kolejowego przy pomocy spalinowych pojazdów kolejowych (przeciąganie pociągów lokomotywami spalinowymi na zelektryfikowanych liniach kolejowych), w przypadku gdy w wyniku powodzi nie będzie możliwości korzystania z trakcji elektrycznej w warunkach braku dostaw energii elektrycznej. Proces tankowania lokomotywy spalinowej poza stacjonarną lub kontenerową stacją paliw jest możliwy do realizacji bezpośrednio z autocysterny, tj. drogowego pojazdu-cysterny dopuszczonej do eksploatacji zgodnie z odpowiednimi przepisami, wyposażonej dodatkowo w legalizowany układ pomiarowo-pompowy umożliwiający przepompowanie paliwa z cysterny samochodu do zbiornika paliwa lokomotywy oraz pomiar ilości przepompowanego paliwa. Pojazdy takie są powszechnie używane dla dostaw paliwa ciekłego do stacjonarnych zbiorników urządzeń grzewczych, na place budów, w miejsca prac leśnych i rolnych. W celu zatankowania lokomotywy autocysterna ustawia się w jej pobliżu, obydwa pojazdy są zahamowane i uziemione. Następnie trwa kilkuminutowa przerwa czasowa na odprowadzenie ładunków elektrostatycznych i wyrównanie potencjałów elektrycznych obu pojazdów. Wąż paliwowy z autocysterny jest rozwijany i pistolet nalewczy, analogiczny do używanych w dystrybutorach na drogowych stacjach paliw, jest wkładany do wlewu zbiornika paliwa lokomotywy. Pod wlew jest podkładana specjalistyczna mata chłonna dla wychwycenia ewentualnych wycieków, w pobliżu są ustawiane gaśnica i pojemnik z sorbentem. Obowiązuje zakaz palenia i przebywania w pobliżu osób postronnych. Proces napełniania zbiornika paliwa jest nadzorowany przez kierowcę autocysterny i maszynistę lokomotywy, stale obecnych przy pojazdach, odpowiednio przeszkolonych i wyekwipowanych;

- 12) proponowane w art. 23 zmiany stanowią uwzględnienie propozycji strony samorządowej. Nadrzędnym celem zmiany jest usprawnienie procesu rozliczania pożyczki z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (FGŚP). Nowy ust. 3a określa, że oświadczenie, o którym mowa w ust. 3 jest składane pod rygorem odpowiedzialności karnej.

Zmiana w ust. 6 ma na celu umożliwienie pracodawcy zastosowania szerszego katalogu ulg w stosunku do udzielonej pożyczki. Będzie on mógł nie tylko

wnioskować o jej umorzenie (jak dotychczas), ale również odroczyć termin jej spłaty czy rozłożyć jej spłatę w całości lub części. Rozszerzenie katalogu ulg poprawi również sytuację finansową FGŚP poprzez możliwość zastosowania innych niż umorzenie ulg w spłacie należności.

Nowy ust. 6a wskazuje dodatkowe przesłanki, zgodnie z którymi dysponent Funduszu będzie mógł dokonać umorzenia należności. Są to przesłanki związane z procesem egzekwowania należności i pozwolą one właściwym organom uniknąć kosztów postępowań egzekucyjnych w sytuacji gdy prowadzenie takowych byłoby bezcelowe. Podobnie nowy ust. 7a, który pozwala nie dochodzić należności w sytuacji, gdy należna do zwrotu kwota nie przekracza najniższych kosztów doręczenia w obrocie krajowym przesyłki poleconej za potwierdzeniem odbioru przez wyznaczonego operatora.

Nowe ust. 7a–7i zawierają rozwiązania pozwalające na skuteczną kontrolę procesu wydatkowania środków wynikających z pożyczki.

Pozostałe zmiany w art. 23 mają charakter doprecyzowujący;

- 13) proponowana zmiana brzmienia art. 24 ułatwi wprowadzanie zmian w planach finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Funduszu Pracy, Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Funduszu Solidarnościowego oraz Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w zakresie wynikającym z niniejszej ustawy w roku, w którym wystąpiła powódź oraz w roku po nim następującym, co ma związek z możliwością finansowania instrumentów przez okres przekraczający rok budżetowy.
- 14) zmiana przepisu art. 28a polega na wyłączeniu stosowania art. 11j ust. 3 pkt 2 lit. f ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz o centralnej ewidencji emisyjności budynków. Najbardziej typowe uszkodzenia budynków wielorodzinnych w przypadku powodzi obejmują między innymi zniszczone instalacje oraz zawilgocone piwnice. Uszkodzenia takie wymagają szybkiej reakcji ze strony właścicieli lub zarządców budynków, zwłaszcza wobec zbliżającego się sezonu zimowego. Dlatego dla inwestycji związanych z usuwaniem skutków powodzi w budynkach wielorodzinnych proponuje się uchylenie ogólnej zasady braku możliwości rozpoczęcia inwestycji przed przyznaniem wsparcia;
- 15) dodawany przepis w art. 30 ust. 1a dotyczy ulgi rehabilitacyjnej stosowanej w podatku PIT. Obecnie stosowanie ulgi rehabilitacyjnej przez podatnika, na

którego utrzymaniu pozostaje osoba z niepełnosprawnością, zależy od wysokości dochodów tej osoby. Dochody osoby niepełnosprawnej nie mogą przekroczyć 12-krotności renty socjalnej. Do dochodów tych wlicza się również dochody zwolnione, chyba że zostały wprost wymienione w ustawie jako dochody, których nie uwzględnia się w tym limicie (art. 26 ust. 7e ustawy o PIT). Aby dochody zwolnione na podstawie specustawy powodziowej nie wpływały na wysokość dochodów osoby z niepełnosprawnością należy je wprost wyłączyć w tej ustawie;

16) propozycja powołania w dodawanym w art. 32 ust. 2 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014 r.) (dalej także jako: rozporządzenie GBER) ma na celu umożliwienie zastosowania skróconego trybu zgłoszenia pomocy. Artykuł 11 ust. 1 lit. a rozporządzenia GBER wskazuje, że w przypadku pomocy publicznej udzielanej zgodnie z przepisami tego rozporządzenia, państwo członkowskie ma obowiązek przekazania skróconych informacji na temat środka pomocy w ciągu 20 dni roboczych od jego wejścia w życie. Oznacza to, że przepisy umożliwiające stosowanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych na podstawie art. 67a i art. 67b Ordynacji podatkowej – art. 32 ustawy powodziowej – mogą zostać wdrożone natychmiast po uchwaleniu ustawy zmieniającej bez konieczności oczekiwania na decyzję Komisji Europejskiej. Jedynym warunkiem jest zgłoszenie takiej pomocy we wskazanym wyżej terminie. Jednocześnie w przypadku, gdy ustawa powodziowa będzie zgłoszona do KE z pominięciem rozporządzenia GBER przepisy art. 32 nie będą musiały być zmieniane. W tej sytuacji konieczna będzie notyfikacja ustawy, a zastosowanie art. 32 w obecnym brzmieniu będzie możliwe po decyzji KE o zgodności z rynkiem wewnętrznym w rozumieniu art. 107 ust. 2 lub 3 TFUE a więc będzie odsunięte w czasie;

17) dodanie art. 33b – w przepisie tym będzie zawarta ogólna regulacja wyłączająca spod egzekucji sądowej i administracyjnej wszystkie środki pochodzące ze świadczeń uzyskanych w związku z powodzią, a więc też środki ze świadczeń interwencyjnych wypłacanych przez ZUS. Regulacja ta pozwoli na wykorzystanie wsparcia udzielonego przez Państwo na likwidację skutków powodzi;

- 18) propozycja zmiany art. 35 ustawy zmienianej w art. 1 ma na celu umożliwienie wszystkim poszkodowanym gminom wskazanym w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1 skorzystania z dofinansowania z budżetu państwa w 100% na zadania własne również w przypadku, jeżeli straty poniesione przez gminę nie przekroczyły 50% planowanych dochodów własnych za rok poprzedzający rok wystąpienia powodzi. Ograniczenie to, choć adekwatne w warunkach standardowych, okazuje się nadmierne w sytuacjach nadzwyczajnych, takich jak znaczne zniszczenia spowodowane przez powódź. Udzielenie dotacji w 100% na zadania własne wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego poszkodowanym na skutek powodzi stanowi jeden z kluczowych elementów przywracania normalnego funkcjonowania życia społecznego. Dużo gmin zostało poszkodowanych i zniszczenia dotknęły przede wszystkim obiektów o dużym znaczeniu społecznym. Umożliwienie otrzymania dotacji w 100 % przez wszystkie gminy poszkodowane pomoże sfinansować działania związane z usuwaniem skutków klęsk żywiołowych i odbudową zniszczonej infrastruktury gmin. Rozwiązanie to będzie miało szczególne znaczenie dla jednostek samorządu terytorialnego, które z powodu zniszczeń i ograniczonych środków finansowych nie są w stanie obecnie szacować dokładnie poniesionych strat. Zmiana ta nie tylko usprawni proces odbudowy, ale również przyczyni się do zwiększenia solidarności państwa z poszkodowanymi samorządami. Przede wszystkim nie będzie obciążać własnego budżetu samorządów, które musiały od pierwszych dni sytuacji kryzysowej, jak i w trakcie powodzi, angażować odpowiednie środki finansowe. W związku z tym zaangażowanie 20% środków z budżetu jednostki na realizację zadań własnych byłoby utrudnione, a nawet wręcz niemożliwe;
- 19) w art. 35d pomoc, o której mowa w art. 26, art. 26a, art. 26d, art. 32 i art. 41 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych jest udzielana jako pomoc, o której mowa w art. 33 i 34 rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu.
- Jednym z warunków udzielenia pomocy, zgodnie z ww. rozporządzeniem Komisji (UE), jest pozostawanie wnioskodawcy w dobrej sytuacji ekonomicznej. Biorąc pod uwagę uwarunkowania wynikające z sytuacji

powodziowej, spełnienie tego warunku może być utrudnione lub niemożliwe dla pracodawców prowadzących działalność na terenach gmin objętych powodzią. Proponuje się, aby pomoc wynikająca z ustawy o rehabilitacji (...) udzielana dotychczas zgodnie z art. 33 i 34 rozporządzenia Komisji Europejskiej nr 651/2014, mogła być udzielana z pominięciem warunku dotyczącego sytuacji ekonomicznej jako pomoc, o której mowa w art. 50 rozporządzenia Komisji, pracodawcom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej w rozumieniu rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014, którzy prowadzą działalność na terenach gmin objętych powodzią. Nie jest planowane wydanie komunikatu przez Komisję Europejską w związku z uproszczonym trybem udzielania pomocy publicznej na podstawie art. 50 Komisji (UE) nr 651/2014. Dlatego proponuje się usunięcie odwołania do komunikatu;

- 20) dodawany przepis art. 35f dotyczy możliwości udzielenia pomocy na wydatki związane z odtwarzaniem systemów informacyjnych. Powódź miała również bardzo negatywne skutki dla systemów informacyjnych stosowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz terenowe organy administracji rządowej i organy niezespólonej administracji rządowej znajdujące się na terenach dotkniętych klęską żywiołową. Wiele z wykorzystywanych przez nich urządzeń, np. serwerów, zostało uszkodzonych, uniemożliwiając ww. podmiotom świadczenie usług, w tym wykonywania istotnych zabiegów medycznych. W związku z tym, że systemy informacyjne są dziś kluczowe dla efektywnego i sprawnego wykonywania zadań przez wszystkie organy państwa, jest konieczne wsparcie samorządów w jak najszybszym odtworzeniu swoich systemów. W tym celu instytut badawczy nadzorowany przez ministra właściwego do spraw informatyzacji, będzie mógł utworzyć, ze środków własnych, Fundusz Odbudowy Systemów Informacyjnych, zwany dalej „Funduszem”. Rozwiązanie to stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 19 ust. 2 ustawy o instytutach badawczych i umożliwia utworzenie specjalnego funduszu z wykorzystaniem środków z funduszu rezerwowego instytutu na wsparcie podmiotów publicznych dotkniętych skutkami powodzi. Środki z tego funduszu będą przeznaczone na wydatki związane z odtwarzaniem systemów informacyjnych w rozumieniu ustawy z dnia 5 lipca 2018 r. o krajowym systemie cyberbezpieczeństwa oraz na zakup potrzebnych produktów ICT i

usług ICT wykorzystywanych do odtworzenia tych systemów. Wsparcie będzie udzielane na podstawie umowy zawieranej między instytutem a podmiotem ubiegającym się o wsparcie. Projektowane przepisy określają elementy umowy. W związku z tym, że dla prawidłowego funkcjonowania państwa jest konieczne jak najszybsze usunięcie skutków powodzi, ze środków funduszu będzie możliwe również refinansowanie zakupów już dokonanych przez odpowiednie jednostki. Dzięki temu nie będą one musiały czekać z dokonywaniem wydatków do dnia zawarcia umowy o udzielenie wsparcia. Dla zagwarantowania, że fundusz będzie dysponował odpowiednimi środkami projektowana ustawa przewiduje możliwość zasilenia go ze środków budżetowych pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw informatyzacji. Projekt przewiduje, że wysokość środków nowego funduszu nie będzie mogła przekroczyć 10% za poprzedni rok obrotowy funduszu rezerwowego prowadzonego przez instytut badawczy nadzorowany przez ministra właściwego do spraw informatyzacji lub środków przekazanych przez ministra właściwego do spraw informatyzacji z budżetu państwa, z części której jest dysponentem. Projektowane przepisy zakładają, że do środków przekazanych przez ministra właściwego do spraw informatyzacji nie będą miały zastosowania przepisy ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych dotyczące dotacji. Niewykorzystane środki będą podlegały zwrotowi, a do kontroli wydatkowania tych środków będą miały zastosowanie przepisy ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej;

- 21) uchylenie art. 36b i art. 36c – jest omówione w części dotyczącej nowelizacji ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju;
- 22) zmiany w art. 39a ust. 2 oraz w art. 39b (aktualizacja odesłań do przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne) wynikają z uchylecia ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne i wejścia w życie ustawy z dnia 12 lipca 2024 r. – Prawo komunikacji elektronicznej. Zmiany wejdą w życie z dniem 10 listopada 2024 r.;
- 23) nowy art. 39e będzie stanowił, że w przypadku gdy termin realizacji obowiązku przeprowadzenia okresowej kontroli, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, dotyczącej infrastruktury telekomunikacyjnej, przypada na dzień w okresie obowiązywania stanu klęski żywiołowej i na obszarze, na którym wprowadzono ten stan, lub w okresie 90

dni po zniesieniu tego stanu, termin ten ulega przedłużeniu o jeden rok. Zmiana ma na celu odciążenie osób zaangażowanych w przeprowadzanie kontroli w sytuacji, gdy z uwagi na stan klęski żywiołowej istnieją inne pilne zadania. W niektórych wypadkach zapewni to ww. osobom również bezpieczeństwo, gdyby kontrola obiektu budowlanego musiała odbyć się podczas trwającego wysokiego poziomu wody powodziowej. Jednocześnie nawet po odwołaniu stanu klęski żywiołowej dostęp do infrastruktury, która ma podlegać obowiązkowi przeprowadzenia okresowej kontroli, może być utrudniony bądź niemożliwy z uwagi na skalę zniszczeń spowodowanych powodzią. Odłożenie kontroli o rok może wydawać się terminem odległym, jednak intencją projektodawcy jest, aby zachowane zostały miesiące (pory roku), w których kontrole miały się odbyć pierwotnie. Niewskazana byłaby sytuacja, w której kontrola pierwotnie zaplanowana np. w miesiącach letnich/jesiennych, zostałaby przesunięta na okres zimowy, kiedy jej przeprowadzenie, z uwagi na warunki atmosferyczne, jest utrudnione i bardziej niebezpieczne.

24) dodanie art. 39f wynika stąd, że sytuacja na obszarach dotkniętych przez powódź uzasadnia wprowadzenie regulacji, zgodnie z którą możliwe będzie udzielenie przez Ministra Obrony Narodowej, na wniosek wojewody, wsparcia finansowego w postaci dotacji celowej, w związku z likwidacją skutków powodzi, na dofinansowanie zadań inwestycyjnych w przedszkolach, szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz żłobkach (zarówno publicznych jak i niepublicznych). Łączne koszty proponowanej regulacji wyniosą (w latach 2025–2026) około 20,3 mln zł. Źródłem finansowania będzie budżet resortu obrony narodowej;

25) dodanie nowego art. 40ca – w wyniku powodzi wskutek zalania, braku dostępu do mediów takich jak woda czy elektryczność, a także w wyniku zagrożenia dla bezpieczeństwa pacjentów może dojść do przerwy w udzielaniu świadczeń finansowanych w ramach ryczału systemu zabezpieczenia, tj. podstawowego szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej, o którym mowa w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Proponowany przepis zakłada utrzymanie tego ryczału w wysokości wynikającej z umowy mimo przejściowej przerwy w udzielaniu świadczeń, co zabezpieczy płynność finansową takiej

jednostki, jednocześnie umożliwiając jej nadrobienie liczby udzielanych świadczeń w pozostałym okresie realizacji ryczałtu;

26) dodanie nowego art. 40cb – przenoszenie pacjentów do różnych świadczeniodawców w związku z ewakuacją podmiotów leczniczych dotkniętych przez powódź, co odbyło się bez zastosowania przepisów o konieczności posiadania skierowania na świadczenia, czy też dotyczących kolejności przyjęć (list oczekujących na udzielenie świadczenia opieki zdrowotnej). Dodawany przepis ma na celu prawne usankcjonowanie tego odstępstwa;

27) dodanie nowego art. 40cc – projektowana regulacja jest związana z jednej strony z rozumieniem potrzeby skierowania sił i środków na usuwanie negatywnych skutków powodzi, z drugiej jednak strony troską o prawidłowe zabezpieczenie realizacji zadań gminy w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami. Wskazać należy, że sytuacja wywołana powodzią to sytuacja traumatyzująca dla osób znajdujących się w niej, często mogąca prowadzić do problemów na tle emocjonalnym, pogorszenia się sytuacji zdrowotnej w sferze psychicznej, czy wystąpienia lub pogłębienia problemu uzależnienia (nie tylko na terenach gmin bezpośrednio dotkniętych powodzią z września 2024 r. i jej skutkami). Proponowany przepis miałby na celu rozszerzenie możliwości wydatkowania wskazanych w nim środków na np. możliwość odbudowy obiektów, w których realizowane są zadania wynikające z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii czy inne cele, negatywnie wpływające na realizację tych programów. Przedmiotowa propozycja we właściwym stopniu odpowiada zarówno na potrzebę zmiany przeznaczenia środków na usuwanie skutków powodzi, jak i realizuje podstawowy (ustawowy) cel, na jaki środki te są przeznaczane;

28) zmiany w art. 40i:

a) ust. 1, która ma na celu wskazanie, że możliwość niestosowania tzw. wymagań fachowych i sanitarnych określonych w art. 22 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej przez podmioty wykonujące działalność leczniczą nie tylko dotyczy okresu wskazanego w rozporządzeniu Rady Ministrów wydawanym na podstawie obowiązującego art. 1 ust. 2 ustawy powodziowej, ale także terenu określonego w tym rozporządzeniu (określa ono

wykaz gmin lub miejscowości poszkodowanych w wyniku wystąpienia powodzi),

b) zmiana brzmienia ust. 3 i dodanie ust. 4, mają na celu ograniczenie normy art. 40i ust. 3, który dopuścił bardzo szerokie niestosowanie przepisów wydanych na podstawie art. 97 ust. 5 i art. 98 ust. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne dotyczących wymagań lokalu w zakresie wyodrębnienia w aptece ogólnodostępnej odpowiednich pomieszczeń. Wymogi te odnoszą się do posiadania tych pomieszczeń, który to wymóg musi być spełniony zarówno na etapie wnioskowania o zezwolenie na prowadzenia apteki i jego uzyskania, jak i późniejszego prowadzenia faktycznej działalności aptecznej. Nawet więc w sytuacji powodziowej, której skutkiem byłoby zalanie pomieszczeń apteki w całości albo części, niczego to nie zmienia w zakresie formalnej konieczności i faktu posiadania przez ww. aptekę tych pomieszczeń. W celu zapewnienia funkcjonowania apteki i możliwości obsługi pacjentów jest konieczne posiadanie izby ekspedycyjnej. W związku z czym jest konieczne wprowadzenie w zmienionym art. 40i w zakresie modyfikacji ust. 3 i dodania ust. 4 przynajmniej minimalnych wymagań lokalowych dla aptek w zakresie dysponowania izbą ekspedycyjną, w której są obsługiwani pacjenci. Nie do przyjęcia jest sytuacja, w której byłoby wyłączone funkcjonowanie przynajmniej izby ekspedycyjnej i komory przyjęć, gdyż wówczas trudne do wyobrażenia byłoby to, jak w praktyce apteka ogólnodostępna mogłaby funkcjonować (nawet w tych wyjątkowych warunkach) w szczególności w praktycznej obsłudze klientów. Nie do przyjęcia jest również możliwość niestosowania potencjalnie całości wymagań rozporządzenia wydanego na podstawie art. 95 ust. 4 ww. ustawy, gdyż są to przepisy gwarantujące odpowiedni standard działalności aptecznej, determinujące pełne bezpieczeństwo pacjentów (wskutek zapewnienia odpowiedniej jakości asortymentu sporządzanego lub wydawanego z apteki). Wyłączenie choćby części z tych wymagań (a już na pewno potencjalnie ich całości), stanowiłoby ryzyko zagrożenia ww. bezpieczeństwa w stopniu niemożliwym do zaakceptowania;

29) zmiana art. 40j – zmiana ma na celu wyłączenie warunku uzyskania opinii o celowości inwestycji w stosunku do inwestycji, w tym remontu, finansowanego ze środków innych niż dotacja celowa. Przyspieszy to proces inwestycyjny na

terenach objętych powodzią w stosunku do podmiotów wykonujących działalność leczniczą (w tym zakresie wystarczająca będzie opinia wojewody, który zna sytuację na swoim terenie);

- 30) zmiana w art. 40q polegająca na dodaniu do tego artykułu ust. 5 – dodanie projektowanego przepisu art. 40q ust. 5 pozwoli na przyspieszenie procedury ewentualnego finansowania zadań, o których mowa w art. 40a–40g, art. 40j–40m oraz art. 40p ustawy powodziowej. Zgodnie bowiem z obowiązującym przepisem art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych zmiany planu państwowego funduszu celowego jakim jest Fundusz Medyczny wymagają zgody Ministra Finansów oraz opinii Komisji Finansów Publicznych. Mając zatem na uwadze, iż ewentualne zmiany planu finansowego Funduszu Medycznego, o których mowa w ww. przepisie, będą konsekwencją uchwały Rady Ministrów (a zatem będą powszechnie znane, w tym Ministrowi Finansów) i swym zakresem będą dotyczyć umożliwienia finansowania m.in. świadczeń opieki zdrowotnej, jest zasadne, aby możliwie skrócić czas niezbędny do dokonania zmian planu Funduszu Medycznego umożliwiających przekazanie środków na ten cel do Narodowego Funduszu Zdrowia i w konsekwencji tego ich dalszą redystrybucję do podmiotów, o których mowa w ww. przepisach;
- 31) dodanie art. 40u –ma na celu umożliwienie wejścia przedstawicieli przedsiębiorstwa energetycznego na teren nieruchomości w celu usunięcia skutków powodzi w sytuacji, w której właściciel lub zarządca nieruchomości nie wydaje zgody na wejście. Przedsiębiorstwo energetyczne będzie zobowiązane do naprawienia ewentualnych szkód powstałych w wyniku wejścia na nieruchomość i usuwania skutków powodzi;
- 32) projektowane przepisy art. 40w umożliwią udzielanie przez Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe świadczeń rzeczowych polegających na użyczeniu posiadanych rzeczy ruchomych i nieodpłatnym przekazaniu drewna, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do usuwania skutków powodzi. Świadczenia będą udzielane na wniosek wojewody, stosownie do możliwości Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, o których to Lasy Państwowe powiadomią wojewodę po otrzymaniu wniosku. Przepisy art. 40x dadzą możliwość, aby na obszarze i w terminie wskazanych w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy powodziowej drzewo lub krzew,

które stwarza zagrożenie złomem lub wywrotem w wyniku wystąpienia powodzi, mogło być usunięte w uproszczonym w stosunku do przepisów o ochronie przyrody trybie.

2. Propozycja zmiany ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach ma na celu ograniczenie możliwości wjazdu do lasu i wstępu do miejsc objętych zakazami wstępu z uwagi na ochronę lasu. Brzmienie pkt 3a jest wzorowane na art. 15 ust. 2 pkt 4 ustawy o ochronie przyrody.
3. Odnośnie do zmian w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach należy zauważyć, że jednym ze skutków wystąpienia stanu klęski żywiołowej jaką jest powódź, jest powstanie bardzo dużych ilości odpadów o różnych charakterze, również niebezpiecznych. Gminy przez wiele miesięcy, a nawet lat będą zaangażowane w usuwanie skutków powodzi. Powoduje to znaczne obciążenie firm transportujących, zbierających i przetwarzających odpady na terenie całego kraju, gdyż odpady są przekazywane do zagospodarowania w różnych częściach Polski. Projektowane zmiany w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach mają na celu zmniejszenie o połowę wysokości kar nakładanych na gminy, gminne jednostki organizacyjne oraz podmioty odbierające odpady komunalne na podstawie indywidualnych umów z właścicielami nieruchomości, za brak osiągnięcia poziomów określonych w art. 3b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. W efekcie zmniejszone zostaną obciążenia gmin i wskazanych podmiotów, które będą zaangażowane w usuwanie skutków powodzi oraz będą dotknięte stanem klęski żywiołowej.
4. Obecne przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami dotyczące pomocy de minimis są wynikiem negocjacji prowadzonych z Komisją Europejską w sprawie ustalenia nowych zasad sprzedaży prawa własności gruntów na rzecz przedsiębiorców będących użytkownikami wieczystymi tych gruntów. Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej do ustawy o gospodarce nieruchomościami wprowadzono szeroką formułę stosowania przepisów dotyczących pomocy de minimis. W konsekwencji przepisami dotyczącymi pomocy de minimis objęto również inne formy gospodarowania nieruchomościami określone w dziale II tej ustawy, w tym między innymi czynności wnoszenia aportem nieruchomości do spółki przez gminę jako wkład lub wyposażenie nowo tworzonej samorządowej osoby prawnej. Biorąc pod uwagę, że wnoszone grunty służą zwykle realizacji usług w ogólnym interesie gospodarczym i stanowią tym samym inny rodzaj pomocy, ograniczenie wartości

aportów do wysokości limitu pomocy de minimis nie odpowiada założonym przez ustawodawcę celom. Konieczne jest zatem ograniczenie możliwości stosowania przepisów dotyczących pomocy de minimis wyłącznie do przypadków zbywania na rzecz użytkowników wieczystych gruntów wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej. W tym celu proponuje się przywrócenie brzmienia art. 10 ust. 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami sprzed nowelizacji dokonanej ustawą z dnia 26 maja 2023 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym, ustawy o społecznych formach rozwoju mieszkalnictwa, ustawy o gospodarce nieruchomościami, ustawy o podatku od czynności cywilnoprawnych oraz niektórych innych ustaw oraz dodanie do art. 69a ust. 1a. Rozwiązanie to przyczyni się także do wsparcia spółek komunalnych w realizacji zadań publicznych w okresie usuwania skutków powodzi, w tym poprzez poprawę dostępności gruntów pod budownictwo mieszkaniowe.

5. Zmiany ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu:

Proponuje się w art. 4 uchylić definicję obiektu liniowego. Obecnie definicja ta znajduje się w art. 3 pkt 3a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane i obejmuje obiekt budowlany, którego charakterystycznym parametrem jest długość, w szczególności drogę wraz ze zjazdami, drogę kolejową, wodociąg, kanał, gazociąg, ciepłociąg, rurociąg, linię i trakcję elektroenergetyczną, linię kablową nadziemną i, umieszczoną bezpośrednio w ziemi, podziemną, wał przeciwpowodziowy oraz kanalizację kablową, przy czym kable zainstalowane w kanalizacji kablowej, kable zainstalowane w kanale technologicznym oraz kable telekomunikacyjne dowieszone do już istniejącej linii kablowej nadziemnej nie stanowią obiektu budowlanego lub jego części ani urządzenia budowlanego.

Przedmiotowa definicja została dodana do ustawy – Prawo budowlane na mocy art. 65 ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych. Mając na uwadze fakt, że ustawa – Prawo budowlane zawiera definicję obiektu liniowego, która jest zbliżona do definicji tego obiektu w ustawie o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu zasadne jest uchylenie w art. 4 pkt 2. Brak jest konieczności powielania tej definicji w ustawie zmienianej. Jak bowiem wynika z art. 3 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów

i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie stosuje się przepisy ustawy – Prawo budowlane, w tym również definicja obiektu liniowego, o której mowa w art. 3 pkt 3a ustawy – Prawo budowlane. Konsekwencją powyższego będzie przyjęcie, że tam gdzie w przepisach ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu jest mowa ogólnie o obiektach budowlanych, rozumie się przez to również obiekty liniowe, gdyż w obiekty liniowe w rozumieniu przepisów ustawy – Prawo budowlane są obiektami budowlanymi.

Proponuje się także dodać przepisy wyłączające w stosunku do obiektów budowlanych zniszczonych w wyniku działania żywiołu przepisy rozdziału 7 ustawy – Prawo budowlane, tj. przepisy dotyczące katastrof budowlanych (przez dodanie w ustawie zmienianej art. 5a).

Zgodnie z art. 73 ustawy – Prawo budowlane katastrofą budowlaną jest niezamierzone, gwałtowne zniszczenie obiektu budowlanego lub jego części, a także konstrukcyjnych elementów rusztowań, elementów urządzeń formujących, ścianek szczelnych i obudowy wykopów. Powyższa definicja oznacza, że sytuacja, w której obiekty budowlane, które w sposób gwałtowny uległy zniszczeniu, np. w wyniku powodzi czy działania innego żywiołu, jest w myśl ustawy – Prawo budowlane uznawana za katastrofę budowlaną. Znajdują zatem tu zastosowanie m.in. przepisy dotyczące obowiązku powołania komisji w celu ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy budowlanej, a także przepisy dotyczące przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego przyczyny i okoliczności powstania katastrofy budowlanej. Wydaje się, że w przypadku gdy do zniszczenia obiektu budowlanego doszło w wyniku działania żywiołu, przepisy o katastrofach budowlanych mające na celu ustalenie przyczyn i okoliczności katastrofy nie powinny mieć zastosowania (przyczyna i okoliczności takiej katastrofy są bowiem powszechnie znane). Proponuje się więc wyłączyć ich stosowanie, z tym zastrzeżeniem że na właścicielu lub zarządcy obiektu budowlanego zniszczonego w wyniku działania żywiołu spoczywał będzie obowiązek niezwłocznego zawiadomienia organu nadzoru budowlanego o zaistniałej katastrofie budowlanej.

Jednocześnie proponuje się wskazać, że powyższe ograniczenia w stosowaniu rozdziału 7 ustawy – Prawo budowlane będą wyłączone w stosunku do budowli regulacyjnych na wodach oraz urządzeń wodnych. Zniszczenie tego typu obiektów, w wyniku działania żywiołu, będzie podlegać w pełni regulacjom zawartym w rozdziale 7 ustawy – Prawo

budowlane, tj. konieczne będzie powołanie komisji w celu ustalenia przyczyn i okoliczności katastrofy budowlanej, a także przeprowadzenie wyjaśniającego przyczyny i okoliczności powstania katastrofy budowlanej.

Proponuje się także wprowadzić zmiany w art. 6 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu. Obecnie zgodnie z ustawą z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu jedynie niektóre remonty nie wymagają dokonania zgłoszenia, np. remonty obiektów liniowych, obiektów budowlanych o kubaturze mniejszej niż 1000 m³ i nie wyższych niż 12 m nad poziomem terenu. Powyższa regulacja jest bardziej restrykcyjna niż regulacje zawarte w przepisach ustawy – Prawo budowlane, gdzie duża część remontów jest zwolniona z pozwolenia na budowę i zgłoszenia. Niektóre remonty na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wymagają dokonania zgłoszenia, tj. remont budowli, których budowa wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę oraz remont budynków, których budowa wymaga uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę – w zakresie przegród zewnętrznych albo elementów konstrukcyjnych. Z uwagi na pilną potrzebę rozpoczęcia prac remontowych obiektów budowlanych, których stan techniczny pogorszył się w wyniku działania żywiołu, proponuje się zwolnić każdy remont z pozwolenia na budowę i zgłoszenia, aby umożliwić jak najszybsze przeprowadzenie remontów.

W art. 7 proponuje się nadać nowe brzmienie ust. 1 i 2. Zmiana ta ma na celu uporządkowanie przypadków odbudowy (zwolnionej z pozwolenia na budowę) wymagającej zgłoszenia i niewymagającej zgłoszenia. Proponuje się skonstruować przepisy na kształt art. 29 ust. 1 i 2 ustawy – Prawo budowlane, tak aby były one bardziej czytelne. W konsekwencji należy uchylić w art. 7 ust. 1a, którego treść zostanie przeniesiona do ust. 1 jako pkt 2 i 3 – zmiana ma charakter legislacyjny – nie wprowadza merytorycznych zmian w tych przepisach.

Obecnie odbudowa obiektów budowlanych o kubaturze mniejszej niż 1000 m³ i nie wyższych niż 12 m nad poziomem terenu wymaga zgłoszenia bez konieczności sporządzania dokumentacji projektowej. Zmiany w art. 7 ust. 2 pkt 2 oraz art. 8 ust. 1a pkt 2 i 3 mają na celu rozszerzenie przypadków zwolnienia z pozwolenia na budowę, ale wymagających zgłoszenia, o odbudowę obiektów budowlanych o kubaturze nie większej niż 2000 m³ (bez względu na ich wysokość). Jednak w takim przypadku, jeżeli

obiekt będzie miał kubaturę nie większą 2000 m³ i większą niż 1000 m³ lub gdy obiekt o kubaturze nie większej niż 1000 m³ będzie wyższy niż 12 m nad poziomem terenu, do zgłoszenia odbudowy będzie konieczne załączenie (zamiast szkiców i rysunków) dokumentacji projektowej (tj. projekt zagospodarowania działki lub terenu oraz projekt architektoniczno-budowlany).

Zmiana w projektowanym art. 7 ust. 3a ma na celu dostosowanie tego przepisu do projektowanej zmiany w art. 7 ust. 1 i 2 oraz połączenie z art. 8 ust. 2b, który w konsekwencji zostanie uchylony.

Ponadto, w wyniku zmian w ustawie – Prawo budowlane, art. 7 ust. 4 w obecnym brzmieniu stał się zbędny (pierwotnie odsyłał do art. 29 ust. 5 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, który w wyniku nowelizacji zupełnie zmienił swoje brzmienie). Obecnie art. 29 ust. 5 ustawy – Prawo budowlane daje możliwość wnioskowania o pozwolenie na budowę dla inwestycji wymagających zgłoszenia. Taka możliwość powinna odnosić się również do ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu. Dlatego proponuje się w art. 7 ust. 4 tej ustawy wprowadzić taką samą normę jak art. 29 ust. 5 ustawy – Prawo budowlane.

Zmiana w art. 8 ust. 3 ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu ma na celu dostosowanie brzmienia tego przepisu do aktualnej nomenklatury ustawy – Prawo budowlane w zakresie rozpoczęcia robót budowlanych, tj. przyjęcie rozwiązania, że do wykonania robót budowlanych można przystąpić, jeżeli w terminie 7 dni od dnia doręczenia zgłoszenia (a nie od dnia doręczenia zawiadomienia) organ administracji architektoniczno-budowlanej nie wniósł, w drodze decyzji, sprzeciwu.

Zmiany w art. 8 ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu – polegające na dodaniu ust. 5 i 6 obejmują zwolnienie rozbiórki niektórych obiektów budowlanych z obowiązku uzyskania decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę lub dokonania zgłoszenia właściwemu organowi administracji architektoniczno-budowlanej.

Zgodnie z art. 8 ust. 4 ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu wymaga dokonania zgłoszenia rozbiórka obiektów budowlanych objętych, zgodnie z przepisami ustawy – Prawo budowlane, obowiązkiem uzyskania pozwolenia na budowę albo dokonania zgłoszenia.

Proponuje się wyłączyć z obowiązku uzyskania pozwolenia na rozbiórkę oraz dokonania zgłoszenia rozbiórkę budynków mieszkalnych jednorodzinnych oraz budynków i budowli, niebędących obiektami wpisanymi do rejestru zabytków lub nieobjętych ochroną konserwatorską, o wysokości poniżej 8 m, jeżeli ich odległość od granicy działki jest nie mniejsza niż połowa wysokości. Jednocześnie o przystąpieniu do rozbiórki ww. obiektów budowlanych inwestor będzie zobowiązany poinformować organ administracji architektoniczno-budowlanej w terminie 7 dni od dnia rozpoczęcia robót.

Przedmiotowe zmiany mają na celu przyspieszyć rozbiórkę obiektów, które z uwagi na zniszczenia stanowią zagrożenie dla życia ludzi, i jednocześnie umożliwić jak najszybsze podjęcie działań zmierzających do odbudowy uszkodzonego obiektu.

Z kolei zmiany proponowane w art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu mają na celu dostosowanie regulacji zawartych w ustawie o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu do aktualnego brzmienia art. 30b ust. 3 pkt 1 i 6 ustawy – Prawo budowlane i umożliwić dołączenie niektórych wymaganych dokumentów w postaci oryginału lub kopii.

Przepisy art. 12 ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu - ust. 1 proponuje się dostosować do aktualnych regulacji ustawy – Prawo budowlane, w zakresie organu właściwego do przyjmowania zawiadomień o zakończeniu budowy i wniosków o wydanie pozwolenie na użytkowanie, tj. organu nadzoru budowlanego, a nie jak wskazuje obecnie art. 12 ust. 1 – organu administracji architektoniczno-budowlanej.

Dodatkowo proponuje się ograniczyć obowiązek zawiadomienia o odbudowie obiektu budowlanego realizowanego na podstawie zgłoszenia jedynie do takich zgłoszeń, do których jest wymagane dołączenie projektu zagospodarowania działki lub terenu oraz projektu architektoniczno-budowlanego, tj. przypadków, o których mowa w art. 8 ust. 1a ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu.

Zmiany w art. 12 ust. 2 oraz dodawany ust. 3 mają na celu dostosowanie regulacji zawartych w ustawie o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek

obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu do aktualnego brzmienia art. 57 ust. 1 ustawy – Prawo budowlane i umożliwić dołączenie niektórych wymaganych dokumentów w postaci oryginału lub kopii.

Projektowany art. 12a ma umożliwić składanie wniosków, zgłoszeń i zawiadomień oraz innych dokumentów, o których mowa w ustawie o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu, kierowanych do organu administracji publicznej za pomocą środków komunikacji elektronicznej w rozumieniu art. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną, tj. m.in. za pośrednictwem ePUAP. Obecnie obowiązujące przepisy ustawy o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu przewidują jedynie obieg papierowy dokumentacji, co może stanowić utrudnienie i przeszkodę to szybszego załatwienia sprawy. Proponuje się zatem wprowadzić przepis dopuszczający elektroniczny obieg dokumentów.

6. Dodanie w art. 23 ustawy z dnia 18 kwietnia 2002 r. o stanie klęski żywiołowej nowego ust. 2a usprawni obieg informacji, które powinny w możliwie jak najkrótszym czasie dotrzeć do właściwych służb i umożliwić sprawniejsze podejmowanie działań. Z kolei dodanie art. 27a ma na celu usankcjonowanie działań osób, które świadomie podejmują się rozpowszechniania nieprawdziwych, fałszywych informacji, niezgodnych ze stanem faktycznym, które mogą wprowadzić w błąd opinię publiczną, a tym samym utrudniać skuteczność działań służb i instytucji oraz podważać zaufanie do nich. W aktualnym stanie prawnym możliwy do stosowania wydaje się przepis art. 165 § 1 pkt 5 Kodeksu karnego. Wydaje się jednak, że sankcja karna jest tam zbyt surowa i należy ograniczyć się jedynie do wykroczenia, którego karalność obejmowałaby grzywnę, a w skrajnych przypadkach karę ograniczenia wolności. Podkreślić należy, że Kodeks karny przewiduje tutaj karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 8 lat.
7. Zmiany w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne:

Walka ze skutkami powodzi wymaga podjęcia natychmiastowych działań zwłaszcza w sferze dotyczącej jak najszybszego umożliwienia obywatelom poszkodowanym powodzią powrotu do normalnego życia, a także niepogorszenia ich sytuacji w związku z możliwą utratą już uzyskanych na podstawie przepisów prawa uprawnień. Mają temu służyć m.in. podania, w tym wnioski, umożliwiające poszkodowanym uzyskanie wsparcia od państwa drogą elektroniczną. Składanie podań, w tym wniosków, w sposób

tradycyjny jest niejednokrotnie utrudnione, a wręcz uniemożliwione z uwagi na zniszczenie infrastruktury na obszarach objętych powodzią. Zaproponowane zmiany przepisów mają na celu ułatwienie obywatelom realizacji ich ustawowych uprawnień lub obowiązków przez umożliwienie ich realizacji z poziomu zaimplementowanej usługi online. Zmiany w ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne mają na celu umożliwienie, w związku z zaistniałą sytuacją powodziową w kraju, obsługi podań, w tym wniosków określonych w przepisach odrębnych, jeżeli przepisy te nie wykluczają przesyłania dokumentów drogą elektroniczną.

Ponadto projektowana zmiana umożliwi ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji, przy wykorzystaniu systemów teleinformatycznych tego ministra, udostępnianie usług online polegających na zapewnieniu możliwości wykonywania przez ministrów kierujących odpowiednimi działami administracji rządowej zadań związanych m.in. z zapewnieniem bezpieczeństwa i porządku publicznego.

8. Zmiany ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju: przepisy zaproponowane do tzw. ustawy powodziowej zostały zaimplementowane do art. 36b i art. 36c ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, co – ze względu na horyzontalny charakter tych rozwiązań – zmniejsza ich skuteczność, bo ich uruchomienie ograniczone będzie do gmin, na których terenie ogłoszony został stan klęski żywiołowej; stąd potrzebne jest przeformułowanie tych propozycji w ramach drugiej ustawy anty kryzysowej do postaci bardziej operacyjnej. Dlatego proponuje się, aby przepisy art. 36b i art. 36c w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi zostały uchylone, a odpowiadające im regulacje znalazły się w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
9. Przepisy projektowanego art. 3c ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 i 862) dadzą ministrowi właściwemu do spraw rozwoju regionalnego podstawę do wydawania programów pomocowych, w ramach których do przedsiębiorców będzie kierowane wsparcie ze środków, o których mowa w art. 3b tej ustawy. Są to środki pochodzące z instrumentów wsparcia zwrotnego z programów polityki spójności 2007–2013, 2014–2020 oraz 2021–2027. Pozostają one w dyspozycji ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego (środki zwrotne pochodzące z programów krajowych) oraz zarządów województw (środki zwrotne pochodzące z programów regionalnych).

10. Dodawany w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju przepis epizodyczny, tj. art. 50a umożliwi dokonywanie zmiany programu, służącej przeciwdziałaniu skutkom powodzi, w uproszczonej procedurze. Ponadto w związku z dodawanym art. 3c należy również uwzględnić regulację przejściową, zgodnie z którą przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 3c ust. 2 stosuje się do dnia 31 grudnia 2026 r. Uwzględniając horyzont czasowy dla wdrażania działań, z którymi wiąże się udzielanie pomocy publicznej lub pomocy de minimis w zakresie środków, o których mowa w art. 3b ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, tj. środków pochodzących z instrumentów wsparcia zwrotnego z programów polityki spójności 2007–2013, 2014–2020 oraz 2021–2027, proponuje się, aby przepisy wykonawcze, stanowiące programy pomocowe, wydawane na podstawie projektowanego art. 3c w powyższej ustawie, były stosowane do dnia 31 grudnia 2026 r.
11. Zmiana w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych umożliwia organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego dokonywanie zmian w planach dochodów i wydatków. Przyjęcie proponowanej poprawki umożliwi organom stanowiącym upoważnienie organu wykonawczego do zmian w planie wydatków, czy niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków. Proponowane rozwiązania sprawdziły się w okresie pandemii COVID 19.
12. Celem zmiany przepisu art. 51a ust. 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe jest uwzględnienie istotnych czynników determinujących warunki świadczenia usług powszechnych, jakie powoduje wprowadzenie na obszarze kraju albo jego części stanu nadzwyczajnego, w tym stanu klęski żywiołowej, analogicznie jak zostało to uczynione w przypadku stanu zagrożenia epidemicznego. W takim przypadku na podstawie decyzji Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, wydanej na wniosek operatora wyznaczonego, o którym mowa w art. 3 pkt 13 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe, obowiązanego do świadczenia usług powszechnych, będzie mogło zostać ustanowione odstępstwo od obowiązku świadczenia usług powszechnych, w szczególności w zakresie wymogów dotyczących częstotliwości doręczeń i opróżniania skrzynek pocztowych, zachowania wskaźników czasu przebiegu przesyłek lub sposobu rozmieszczenia placówek pocztowych operatora wyznaczonego, na obszarze, na którym wprowadzono stan nadzwyczajny.
13. Zmiana w ustawie z dnia 5 lipca 2018 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji mieszkaniowych oraz inwestycji towarzyszących, zwanej dalej „specustawą

mieszkaniową”, ma na celu rezygnację z określania na poziomie krajowym minimalnego współczynnika liczby miejsc postojowych przewidzianych do realizacji w ramach inwestycji mieszkaniowej lokalizowanej z wykorzystaniem narzędzi wprowadzonych tą ustawą. Współczynnik ten został wprowadzony ustawą z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych. Aktualne brzmienie przepisów ogranicza możliwość modyfikacji tego wskaźnika przez gminę i uniemożliwia dostosowanie go do lokalnych uwarunkowań w danej miejscowości, uwzględniających np. lokalizację terenu inwestycji, stopień rozwoju transportu publicznego, czy sieci dróg rowerowych, tak jak jest to ustalane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Projektowana zmiana jest także spójna z wprowadzanymi przez gminy rozwiązaniami na rzecz zwiększania ruchu pieszego i rowerowego, w tym w obszarach śródmiejskich. W uchwałach lokalizacyjnych przyjmowanych na podstawie specustawy mieszkaniowej minimalna liczba miejsc postojowych nadal będzie ustalana zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 8 lit. a tej ustawy. W art. 19 ust. 3 specustawy mieszkaniowej pozostanie także przepis upoważniający radę gminy do określenia w lokalnych standardach urbanistycznych liczby miejsc postojowych niezbędnych dla obsługi realizowanej inwestycji mieszkaniowej, tak jak to miało miejsce przed wejściem w życie ustawy z dnia 26 stycznia 2023 r. o zmianie ustaw w celu likwidowania zbędnych barier administracyjnych i prawnych.

14. Przepis epizodyczny dodawany w ustawie z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027, tj. art. 130a, umożliwi wybieranie projektów w trybie niekonkurencyjnym, w celu przeciwdziałania skutkom powodzi.

15. Zmiany w ustawie z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych oraz ustawy - Ordynacja podatkowa:

Proponowane zmiany umożliwiają przedłużenie pilotażu dotyczącego dokonywania płatności elektronicznych na rzecz podmiotów publicznych. Przedłużenie działania usługi jest konieczne, aby w obliczu utrudnień związanych z powodzią nie pogarszać dodatkowo realizacji procesów administracyjnych związanych z codziennym życiem obywateli. Obsługa elektronicznych transakcji płatniczych będzie realizowana przez Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) na podstawie umowy zawartej z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, której warunki i zakres są określone w ustawie.

BGK za zrealizowanie transakcji będzie przysługiwało wynagrodzenie ze środków budżetu państwa, z części, której dysponentem jest minister właściwy do spraw informatyzacji, przy czym zgodnie z projektowaną regulacją wysokość tego wynagrodzenia nie może przekroczyć 0,10 zł od pojedynczej transakcji.

16. Zmiany w ustawie z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel:

Aplikacja mObywatel jako oprogramowanie przeznaczone dla urzędów mobilnych, w którym są udostępniane usługi dla obywateli, podlega ciągłym zmianom, a przede wszystkim nieustannemu rozwojowi w sytuacjach kryzysowych.

Projektowane zmiany przepisów dotyczą rozszerzenia rodzajów usług świadczonych w aplikacji mObywatel. Zgodnie z projektowaną zmianą w aplikacji mObywatel udostępnia się usługi umożliwiające użytkownikowi aplikacji mObywatel korzystanie z usług online, o których mowa w art. 19aa i art. 19ab ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne.

Projektowane przepisy pozwolą ministrowi właściwemu do spraw informatyzacji w sposób proaktywny wspierać działania na rzecz dobrostanu obywateli lub zniwelowania pojawiających się zagrożeń oraz skutków, jakie niosą te zagrożenia, w szczególności niedawnej sytuacji powodziowej w kraju. Obecnie przepisy art. 3 ustawy umożliwiają pobieranie i prezentowanie danych, nie zapewniają pełnych możliwości rozwoju aplikacji mObywatel w kierunku oferowania usług transakcyjnych. W związku z zaistniałą sytuacją powodziową w kraju i stałym rozwojem aplikacji mObywatel, opartym na zgłaszanych potrzebach użytkowników końcowych, jest niezbędne umożliwienie korzystania z usług online, o których mowa w art. 19aa i art. 19ab ustawy z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, w szczególności składania wniosków. Ponadto proponowane przepisy wprowadzają mechanizm opatrywania dokumentów zaawansowaną pieczęcią elektroniczną ministra właściwego do spraw informatyzacji, po uwierzytelnieniu użytkownika aplikacji mObywatel z wykorzystaniem certyfikatu podstawowego, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel. Mając na uwadze, że dokumenty składane przez obywateli muszą być podpisane, a aktualnie w aplikacji mObywatel nie ma możliwości używania podpisów: podpisu zaufanego, podpisu osobistego oraz kwalifikowanego podpisu elektronicznego, niezbędne jest zapewnienie alternatywnego, bezpiecznego mechanizmu autoryzacji dokumentów, w tym związanych z sytuacją powodziową, jeśli takie usługi będą w aplikacji udostępniane i świadczone na potrzeby użytkowników. Zaproponowanym

rozwiązaniem, sprawdzonym na gruncie innych usług online udostępnianych i świadczonych w aplikacji mObywatel, jest opatrzenie go pieczęcią ministra właściwego do spraw informatyzacji po uwierzytelnieniu osoby z wykorzystaniem certyfikatu podstawowego, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 maja 2023 r. o aplikacji mObywatel.

17. Zmiany w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw:

- 1) założeniem przedstawionych propozycji jest zredukowanie zobowiązań z tytułu korzystania z gruntów należących do publicznego zasobu lub opłat za użytkowanie wieczyste oraz przekształcenie tego prawa we własność, obciążających podmioty poszkodowane w wyniku powodzi w 2024 r. W art. 32a przewidziano obniżenie wysokości przypadającej Skarbowi Państwa opłaty rocznej z tytułu użytkowania wieczystego za rok 2024 proporcjonalnie do czasu trwania stanu klęski żywiołowej. Ponieważ termin zapłaty tej opłaty upłynął w dniu 1 kwietnia 2024 r. różnica między opłatą wniesioną a należną, wynikającą ze zmniejszenia jej wymiaru będzie podlegać rozliczeniu w należnościach za rok 2025. W przypadku, gdy na skutek przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności odpadnie podstawa do świadczenia opłaty za użytkowanie wieczyste, poszkodowany będzie mógł tę różnicę skompensować w należnej opłacie przekształceniowej (zarówno wnoszonej corocznie, jak i uiszczonej w roku 2025 w formie jednorazowego świadczenia).

Analogiczną preferencję zaproponowano w projektowanym art. 32b na rzecz poszkodowanych, którzy zobowiązani są do wnoszenia opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Ponieważ i w tym przypadku termin wnoszenia opłaty ekspirował z dniem 1 kwietnia 2024 r., zobowiązani do ponoszenia tej opłaty będą mogli rozliczyć różnicę pomiędzy opłatą wniesioną a należną w należnościach za rok 2025.

W projektowanym art. 32c zaproponowano zmniejszenie zobowiązań podmiotów wyczerpujących pojęcie poszkodowanego, z tytułu najmu, dzierżawy oraz użytkowania gruntów należących do zasobu Skarbu Państwa. Celem tej preferencji jest zwolnienie osób uprawnionych ze świadczenia na rzecz publicznego właściciela gruntu za okres pełnych miesięcy w roku 2024, w których obowiązywał stan klęski żywiołowej. W przypadku, gdy świadczenie

rozliczane jest w cyklach dłuższych niż jeden miesiąc, zobowiązanie będzie podlegało zmniejszeniu proporcjonalnie do pełnych miesięcy, w których obowiązywał stan klęski żywiołowej.

Projekt zakłada równocześnie umocowanie organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego do określenia analogicznych ulg w zakresie zmniejszenia wymiaru świadczeń za rok 2024, tj. opłat za użytkowanie wieczyste, opłat za przekształcenie prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz należności z tytułu najmu, dzierżawy i użytkowania, w odniesieniu do nieruchomości należących do zasobów jednostek samorządu terytorialnego lub oddanych przez nie w użytkowanie wieczyste na rzecz poszkodowanych (art. 32a ust. 4, art. 32b ust. 3, art. 32c ust. 2).

Proponowane rozwiązania służą w szczególności podmiotom, które na skutek powodzi doświadczyły pogorszenia płynności finansowej oraz zagrożone byłyby niewypłacalnością.

W art. 32e przewidziano możliwość umorzenia w całości albo w części, odroczenia spłaty lub rozłożenia na raty należności od poszkodowanych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadających za okres stanu klęski żywiołowej, bez zgody wojewody. Tymczasowe powierzenie tej kompetencji podmiotom reprezentującym Skarb Państwa przyczyni się do usprawnienia i przyspieszenia decyzji o udzieleniu ulgi poszkodowanemu w sprawach, które ze względu na niejednokrotnie znaczne rozmiary doznanej szkody wymagają niezwłocznego rozstrzygnięcia. W przepisie zaproponowano również możliwość podjęcia przez organ decyzji o odstąpieniu od dochodzenia należności z tego tytułu.

W art. 32f i art. 32g zaproponowano przyznanie jednostkom samorządu terytorialnego analogicznego uprawnienia do udzielania ulg zarówno poprzez umorzenie w całości albo w części, odroczenie spłaty lub rozłożenie na raty należności od poszkodowanych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadających za okres stanu klęski żywiołowej, jak również poprzez odstąpienie od ich dochodzenia. Do czasu podjęcia uchwały regulującej zasady stosowania tych preferencji kompetencja do udzielania ulg przysługiwać będzie wójtowi, burmistrzowi, prezydentowi miasta, zarządowi powiatu albo zarządowi województwa.

- 2) propozycja dodania art. 39a ma na celu zapewnienie organom Inspekcji Ochrony Środowiska jednolitej i jednoznacznej bazy podmiotów, które nie będą karane do końca 2025 r., oraz dla których termin realizacji obowiązku dostosowania miejsc do przechowywania nawozów został wydłużony;
- 3) proponuje się dodanie przepisów art. 40a–40c. Przepisy art. 40a oraz art. 40b przewidują wprowadzenie dwóch instytucji prawnych, umożliwiających wojewódzkim konserwatorom zabytków skupienie się na wpisanych do rejestru zabytków obiektach, zespołach i obszarach, które zostały dotknięte skutkami powodzi.

Pierwszą z tych instytucji jest przewidziane w art. 40a przedłużenie terminów ważności pozwoleń konserwatorskich, określonych w art. 36 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (dalej: u.o.z.), na całym obszarze województw, w których znajdują się obszary, na których ogłoszono stan klęski żywiołowej. Przedłużenie terminu ważności dotyczy tych obiektów, zespołów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, które tymi skutkami NIE zostały dotknięte. Celem regulacji jest doprowadzenie do sytuacji, w której osoby realizujące działania przy zabytkach rejestrowych (obszary, zespoły i obiekty indywidualne) nie dotkniętych powodzią, nie obciążałyby dodatkowo wojewódzkich konserwatorów zabytków postępowaniami w sprawie przedłużeń terminów ważności ich pozwoleń i nie odrywały służb konserwatorskich od pilniejszych zadań związanych z zabytkami, które doznały uszkodzeń lub zniszczeń w związku z powodzią.

Trzeba w tym miejscu podkreślić, że w przypadku obiektów, zespołów i obszarów wpisanych do rejestru zabytków, które powodzią zostały dotknięte, a w odniesieniu do nich były wydane pozwolenia konserwatorskie, o których mowa w art. 31 ust. 1 u.o.z., konieczne będzie w istocie dokonanie przez wojewódzkich konserwatorów zabytków oceny, czy te pozwolenia w ogóle będą mogły być dalej realizowane. W znacznej części, zwłaszcza w odniesieniu do obiektów budowlanych, zapewne nie będzie to możliwe, z uwagi na pogorszenie, czy wręcz całkowitą zmianę ich stanu spowodowane powodzią. Będzie to uzasadniało wydawanie przez organy ochrony zabytków decyzji na podstawie art. 162 § 1 pkt 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, stwierdzającej wygaśnięcie pozwoleń jako bezprzedmiotowych. W niektórych przypadkach będzie zapewne także możliwe zastosowanie art. 47 ust. 1 u.o.z.,

zgodnie z którym wojewódzki konserwator zabytków może wznowić postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1, a następnie zmienić je lub cofnąć, w drodze decyzji, jeżeli w trakcie wykonywania badań, prac, robót lub innych działań określonych w pozwoleniu wystąpiły nowe fakty i okoliczności, mogące doprowadzić do uszkodzenia lub zniszczenia zabytku. O konieczności stosowania tych przepisów, Generalny Konserwator Zabytków przypomni nadzorowanym przez siebie organom, w osobnym piśmie, które zostanie niezwłocznie przygotowane.

Przepis art. 40a ust. 1 przewiduje przedłużenie terminu ważności pozwoleń, które wydaje się wyłącznie w odniesieniu do zabytku rejestrowego. W przepisie art. 40a ust. 2 przewidziano osobno zastosowanie ust. 1 do pozwoleń, które nie są wydawane w odniesieniu do zabytku, lecz jego otoczenia (art. 36 ust. 1 pkt 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami), a także do pozwoleń, które są wydawane zarówno w odniesieniu do zabytków wpisanych do rejestru, jak i w odniesieniu do obiektów i obszarów nie objętych tą formą ochrony konserwatorskiej.

Kolejna instytucja, unormowana w proponowanym art. 40b, tj. zaleceń wydawanych w formie decyzji, ma na celu umożliwienie wojewódzkim konserwatorom zabytków przekazanie pilnej informacji właścicielom i posiadaczom zabytków rejestrowych dotkniętych skutkami powodzi. Przepis art. 40b ust. 1 stanowi, że zalecenia te będą wydawane w formie decyzji administracyjnej, która będzie mogła być doręczona nie tylko stronie na piśmie, ale także ogłoszona ustnie (art. 40b ust. 7), np. od razu po przeprowadzeniu oględzin. Decyzja ta będzie określała zakres i sposób wykonania pilnych i niezbędnych do przeprowadzenia prac, robót i działań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 11 u.o.z. działań, w celu usunięcia skutków powodzi. Decyzja taka nie będzie mogła dotyczyć tych prac konserwatorskich, robót budowlanych oraz działań z art. 36 ust. 1 pkt 11 u.o.z., dla których, ze względu na ich zakres lub wpływ na zabytek, wymagane będzie sporządzenie programu prac, robót lub projektu budowlanego (art. 40b ust. 4).

Przepis art. 40b ust. 3 wprost przewiduje, że w przypadku wydania decyzji, o której mowa w art. 40b ust. 1, nie będą miały zastosowania przepisy wymagające dla prowadzenia prac, robót i innych działań określonych w tym przepisie, wydania pozwolenia, o którym mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1 i 11 u.o.z.

Przepis art. 40b ust. 5 stanowi, że stronami postępowań w sprawie wydania decyzji, o której mowa w ust. 1, są właściciele zabytków, użytkownicy wieczystości gruntu, na którym zabytek się znajduje, a także jednostki organizacyjne posiadające zabytek w trwałym zarządzie. Wprowadzenie tego przepisu zwolni wojewódzkiego konserwatora zabytków z konieczności ustalania innych podmiotów posiadających do zabytku tytuł prawny, takich jak najemcy, dzierżawcy, itp. Ponadto, zgodnie z art. 40b ust. 6, wojewódzki konserwator zabytków, przy wydawaniu decyzji, o której mowa w ust. 1, może odstąpić od zasady wyrażonej w art. 10 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego.

Przepisy art. 40b ust. 8 i 9 przewidują odpowiednie zastosowanie określonych przepisów art. 40b ust. 1–7 do przeniesienia zabytku nieruchomego, do trwałego przeniesienia zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje, a także do prowadzenia robót budowlanych w otoczeniu zabytku.

Proponuje się dodanie przepisu, zgodnie z którym, w przypadku otrzymania decyzji określającej zalecenia konserwatorskie, za spełniony uznaje się warunek posiadania sporządzonego na piśmie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku, o którym mowa w art. 26hb ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Proponuje się także dodanie przepisu art. 40c, dotyczącego dotacji, modyfikującego przepis § 4 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, w odniesieniu do zabytków uszkodzonych w wyniku powodzi. Jest to konieczne z uwagi na to, że w wyniku tego zdarzenia może powstać konieczność ponownego przeprowadzenia prac dofinansowanych w ostatnich 10 latach przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego lub właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- 4) dodanie art. 41a i art. 41b – przepisy mają na celu likwidację obowiązku zwrotu przez jednostki samorządu terytorialnego dofinansowania otrzymanego z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, w przypadku gdy zadanie dotyczące dróg

samorządowych dofinansowywane lub finansowane z Funduszu nie zostanie zrealizowane z powodu powodzi we wrześniu 2024 r. lub osunięcia ziemi będącego jej skutkiem. Ponadto Proponowane przepisy mają na celu ułatwienie realizacji zadań powiatowych i gminnych na terenach dotkniętych powodzią we wrześniu 2024 r. Przewiduje się wydłużenie terminu na przekazanie list do ministra właściwego do spraw transportu z 4 do 5 miesięcy od dnia ogłoszenia naboru przez wojewodów. Wydłużenie ww. terminu jest konieczne ze względu na trwający stan klęski żywiołowej na obszarach dotkniętych powodzią. W związku z trudną sytuacją jednostek samorządu terytorialnego zlokalizowanych na terenach objętych stanem klęski żywiołowej Prezes Rady Ministrów będzie mógł dokonać podziału rezerwy wynikającej z przepisów ustawy, przyznając dofinansowanie przekraczające 80% kosztów realizacji zadania dla zadań zlokalizowanych na terenach powodziowych – do 100%. Przyjęcie powyższych rozwiązań ma na celu sprawne udzielanie wsparcia finansowego dla zadań powiatowych oraz zadań gminnych na 2025 r. ze środków Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg

- 5) celem dodania przepisu art. 43a jest wydłużenie ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności, wydanych na czas określony dla osób posiadających miejsce stałego pobytu, albo miejsce pobytu (m. in. w przypadku osób bezdomnych, przebywających poza miejscem stałego pobytu ze względów zdrowotnych lub rodzinnych, przebywających w zakładach karnych, w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia) na obszarze gminy poszkodowanej w wyniku wystąpienia powodzi w 2024 r., które nie złożyły w ustawowym terminie wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności. Orzeczenia tych osób zachowują ważność do dnia 31 marca 2025 r., jednak nie dłużej niż do dnia wydania nowego ostatecznego orzeczenia o niepełnosprawności albo orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, pod warunkiem złożenia do przewodniczącego powiatowego zespołu do spraw orzekania o niepełnosprawności, w terminie do upływu 60. dnia od dnia w którym upływa okres na jaki wprowadzono stan klęski żywiołowej, w związku z powodzią:
- 1) wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo o stopniu niepełnosprawności;

2) oświadczenia o posiadaniu, na dzień złożenia wniosku, miejsca stałego pobytu albo pobytu na obszarze gminy poszkodowanej w wyniku powodzi.

Wprowadzony został również przepis wydłużający ważność posiadanych kart parkingowych do dnia 31 marca 2025 r.

Konieczność zastosowania szczególnych rozwiązań na terenie objętym stanem klęski żywiołowej spowodowanej powodzią w 2024 r. wynika z możliwych obiektywnych przeszkód, które uniemożliwiają terminowe złożenie wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności albo stopnia niepełnosprawności, m.in. w związku ze zniszczeniem dokumentacji medycznej i koniecznością jej uzupełnienia, albo niemożnością terminowego dostarczenia wniosku z powodu uszkodzeń w infrastrukturze. Szacuje się, że potencjalne trudności w terminowym złożeniu wniosku mogły pojawić się jeszcze przed ogłoszeniem stanu klęski żywiołowej w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych. W związku z zapowiedziami dotyczącymi powodzi osoby te mogły już wcześniej podejmować czynności związane z zabezpieczeniem siebie, czy swojego mienia. Poza tym lokalne zalania terenu mogły pojawić się wcześniej niż ogłoszenie stanu klęski żywiołowej na tym obszarze. Projekt ustawy przyjmuje więc, że regulacja dotycząca przedłużenia ważności orzeczeń o niepełnosprawności albo stopniu niepełnosprawności w stosunku do osób, które nie zdążyły złożyć wniosku w ustawowym terminie, z powodu powodzi obejmującej zakresem miejsce ich stałego pobytu, wchodzi w życie 7 dni przed dniem ogłoszenia klęski żywiołowej spowodowanej powodzią. Biorąc pod uwagę wprowadzenie stanu klęski żywiołowej w dniu 16 września 2024 r. (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wprowadzenia stanu klęski żywiołowej na obszarze części województwa dolnośląskiego, opolskiego oraz śląskiego (Dz. U. poz. 1897), termin wejścia w życie art. 7 ustawy został określony na dzień 9 września 2024 r. (czyli 7 dni wcześniej niż ww. rozporządzenie).

Z uwagi na przedłużenie ważności kart parkingowych, w związku z wydłużeniem ważności orzeczeń o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, na podstawie przepisów obowiązujących z mocą wsteczną, mogą pojawić się przypadki wystawiania w tym okresie mandatów za nieuprawnione korzystanie z miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych (wobec osób bez ważnej karty parkingowej) oraz przypadki

anulowania tych mandatów, w związku z regulacją wydłużającą, z mocy ustawy, ważność kart parkingowych. Wydaje się jednak że będą to sporadyczne i odosobnione przypadki, biorąc pod uwagę zniszczenia w infrastrukturze drogowej w miejscach objętych klęską żywiołową spowodowaną powodzią oraz koncentracją uwagi służb mundurowych na innych celach, czyli związanych z zapobieganiem oraz usuwaniem skutków powodzi. Nie jest więc możliwe oszacowanie tych kosztów, które o ile w ogóle będą, wydają się być znikome.

Odnosząc się do trybu anulowania mandatów - będzie to mogło nastąpić w trybie standardowej procedury odwoławczej w trybie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (jak to miało miejsce podczas stanu epidemii covid-19).

Proponowana regulacja nie doprowadzi do nierównego traktowania osób z niepełnosprawnością, zamieszkałych na terenie klęski żywiołowej spowodowanej powodzią w stosunku do osób z niepełnosprawnością z innych terenów. Założeniem tej regulacji, jak i całej ustawy jest zniwelowanie negatywnych skutków powodzi w różnych obszarach życia osób dotkniętych klęską żywiołową.

Wdrożenie wskazanego przepisu stanowi zatem zapewnienie realizacji wobec obywateli zasady równego traktowania, ze względu na to, że pozwala przeciwdziałać efektom sytuacji powodziowej, które – w sytuacji braku podjęcia działań legislacyjnych ze strony państwa, w tym regulacji o charakterze mocy wstecznej – stanowiłyby naruszenie równego traktowania wobec obywateli, którzy nie doświadczyli tej sytuacji, lub którzy nie mają niepełnosprawności; w art. 43b zaproponowano przepis, który obowiązywałby w 2024 r., umożliwiający przekazanie dotacji bezpośrednio jednostkom samorządu terytorialnego z terenów objętych powodzią, umożliwiając szybkie przekazanie środków dla rodzin i placówek, które wskutek powodzi utraciły możliwość realizacji na odpowiednim poziomie ważnego z punktu widzenia Państwa zadania jakim jest zapewnienie opieki dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zawiera nie wystarczające z punktu widzenia skali powodzi w 2024 r. instrumenty wsparcia samorządów realizujących zadania publiczne w zakresie systemu pieczy zastępczej. Proponowany przepis stanowić będzie podstawę wydatkowania środków w ramach dotacji celowej. Beneficjentami

końcowymi dotacji będą placówki opiekuńczo-wychowawczych, rodzinne domy dziecka i rodziny zastępcze, w których wskutek powodzi w 2024 r. doszło do zniszczenia infrastruktury służącej realizacji zadań z zakresu pieczy zastępczej;

- 6) proponowany art. 43c pozwoli na finansowanie warsztatów terapii zajęciowej dotkniętych skutkami powodzi lub położonych na terenach objętych stanem klęski żywiołowej bez zmniejszania wysokości dofinansowania w przypadku zawieszenia działalności warsztatu lub krótszego niż 35 godzin tygodniowo wymiaru zajęć. Z kolei celem proponowanej zmiany w zakresie zmniejszonej liczby uczestników warsztatu biorących udział w zajęciach, m.in. na skutek braku możliwości dojazdu do placówki, czy dowozu uczestników z powodu nieprzejezdnych dróg, jest zachowanie statusu uczestnika w przypadku przekroczenia terminów dopuszczalnej nieobecności;
- 7) w związku z dokonywanym niniejszą ustawą dodaniem do ustawy z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi regulacji analogicznych do tych ujętych w art. 44, art. 45 i art. 50 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw, konieczne jest uchycenie tych artykułów w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw. Pozwoli to na uniknięcie podwójnej regulacji oraz uspojnienie systemu wsparcia;
- 8) rozwiązanie przewidziane w dodawanym art. 48a umożliwi wypłatę świadczenia integracyjnego uczestnikom centrów integracji społecznej, którzy w wyniku powodzi nie mogli uczestniczyć w zajęciach centrum. Uczestnicy centrów integracji społecznej to osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, dla których świadczenie integracyjne pozostaje istotnym źródłem utrzymania. Utrata lub obniżenie wysokości tego świadczenia, wynikające z braku możliwości uczestniczenia w zajęciach centrum, oznaczać będzie dla takich osób znaczące ryzyko pogorszenia ich sytuacji. Może to doprowadzić do zaprzepaszczenia rezultatów działań prowadzonych w centrum przed powodzią, a także do większych trudności do odbudowywania zdolności do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym już po usunięciu skutków powodzi. Z tych

względów konieczne jest umożliwienie tym osobom pobierania świadczenia w pełnej wysokości. Świadczenie przysługiwać będzie w sytuacji, w której uczestnik zamieszkuje na obszarze określonym w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy powodziowej. Ponadto uczestnik taki musi zawnioskować o przyznanie świadczenia do kierownika centrum, oraz przedstawić mu informacje wskazujące, że w wyniku powodzi z września 2024 r. nie mógł on uczestniczyć w zajęciach. Kierownik centrum podejmuje decyzję o przyznaniu świadczenia biorąc pod uwagę wyjaśnienia uczestnika, a także inne ogólnodostępne informacje. Rozwiązanie to pozostaje komplementarne w stosunku do instrumentu o którym mowa w art. 48 ust. 3, w którym prawo do świadczenia integracyjnego zostało zagwarantowane dla uczestników centrów integracji społecznej, których działalność została zawieszona przez wojewodę w wyniku powodzi. Niniejsze rozwiązanie reguluje natomiast sytuację tych uczestników, którzy korzystają z CIS, których działalność nie została zawieszona. Rozwiązanie obowiązywać będzie przez okres na których, na terenach dotkniętych powodzią, obowiązywać będzie stan klęski żywiołowej, a także przez 3 miesiące po odwołaniu tego stanu nadzwyczajnego. Dzięki temu rozwiązaniu kierownik centrum będzie mógł wziąć pod uwagę indywidualną sytuację uczestnika;

- 9) dodanie art. 55a jest spowodowane tym, że na skutek powodzi we wrześniu 2024 r. zaistniała potrzeba wsparcia uczelni niepublicznych, które w wyniku wystąpienia tej powodzi poniosły szkody w obszarze infrastruktury niezbędnej do prowadzenia kształcenia. Zgodnie z projektowaną regulacją minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki będzie miał możliwość przyznania takim podmiotom dotacji celowej, na wniosek zainteresowanego podmiotu, z przeznaczeniem na działania remontowe służące przywróceniu obiektów wykorzystywanych na cele kształcenia studentów do stanu sprzed wystąpienia wspomnianej powodzi;
- 10) proponuje się dodanie art. 57a. W związku z tym, że ustawa zmieniana w jej art. 1 umożliwi udzielanie wsparcia stanowiącego pomoc publiczną, a przez to spełnia warunki do uznania jej za program pomocowy, należało jej przyporządkować właściwą wspólnotową podstawę udzielania pomocy. W projekcie wskazano na mechanizm pomocy mającej na celu naprawienie szkód spowodowanych niektórymi klęskami żywiołowymi przewidzianą w art. 50

rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu jako na mechanizm merytorycznie zbieżny z celem projektowanej ustawy i nie wymagający zapewnienia przesłanki pozostawiania w dobrej sytuacji ekonomicznej. Zapewni to możliwość Urzędowi Ochrony Konkurencji i Konsumentów zastosowania przyspieszonej procedury zgłoszenia pomocy do Komisji Europejskiej. Nie stoi to na przeszkodzie stosowaniu notyfikacji regionalnych programów pomocowych.

W celu uproszczenia sposobu obliczania kosztów kwalifikowanych w ramach tego programu pomocowego proponuje się, by za koszty kwalifikowane uznaje się 100% kosztów ustalonych na podstawie przepisów ustaw, o których mowa w ust. 1. Jest to możliwe, ponieważ ogólna skala szkód wynikających ze zniszczeń może być kompensowana w ramach wsparć częściowych, które łącznie nie powinny przekroczyć 100% kwoty zniszczeń, zaś każde z nich może być udzielane w przewidzianej formie i kwocie – dostosowanych do potrzeb adresatów prawa – uczestników rynku i potencjalnych beneficjentów pomocy. Uprości to rozliczenie poszczególnych instrumentów wsparcia gwarantując nieprzekroczenie progu określonego w art. 50 rozporządzenia Komisji.

- 11) zmiana w art. 59 – proponowane rozszerzenie wyłączenia stosowania działu V ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko będzie dotyczyło odbudowy w rozumieniu art. 4 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 11 sierpnia 2001 r. o szczególnych zasadach odbudowy, remontów i rozbiórek obiektów budowlanych zniszczonych lub uszkodzonych w wyniku działania żywiołu w zakresie linii elektroenergetycznych o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 110 kV, które należą do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Zgodnie z § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się napowietrzne linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 220 kV i długości nie mniejszej niż 15 km, natomiast jak wynika z § 3 ust. 1 pkt 7 tego aktu, do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się napowietrzne linie

elektroenergetyczne o napięciu znamionowym nie mniejszym niż 110 kV inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 6 tego rozporządzenia.

Proponowana zmiana ułatwi szybką odbudowę zniszczonej infrastruktury. Należy jednocześnie wskazać, że remont z zasady nie jest rodzajem robót budowlanych, do których stosuje się dział V ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, więc nie wymaga uregulowania w przedmiotowym projekcie. Natomiast w przypadku budowy lub przebudowy inwestycji, które kwalifikują się do obowiązku uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zasadność zwolnienia z tego obowiązku należy rozstrzygać na podstawie obowiązujących i niezmiennych przepisów;

12) dodanie art. 59a – zgodnie z art. 173 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych środki z budżetu państwa przeznaczone na finansowanie programów wieloletnich nie mogą być wykorzystane na inne cele, przy czym niewykorzystane środki Rada Ministrów może przeznaczyć na finansowanie innych programów wieloletnich lub zobowiązań Skarbu Państwa. Celem projektowanego przepisu jest umożliwienie w 2024 r. przeznaczenia środków niewykorzystanych na finansowanie programów wieloletnich również na zadania związane z przeciwdziałaniem klęskom żywiołowym i usuwaniem ich skutków. Uwolnione dzięki temu środki programów wieloletnich mogą zostać przeznaczone na finansowanie usuwania skutków powodzi w południowo-zachodniej Polsce z września 2024 r. jednocześnie proponowane rozwiązanie nie zagrozi realizacji programów wieloletnich, gdyż będzie odnosić się wyłącznie do zidentyfikowanych przez poszczególnych dysponentów środków niewykorzystanych w poszczególnych dysponentów środków niewykorzystanych w poszczególnych programach;

13) dodanie art. 60a – mając na względzie znaczące straty materialne rodzin dotkniętych powodzią, której skutki przez dłuższy okres będą negatywnie oddziaływać na sytuację życiową członków tych rodzin, w tym osób będących studentami, zasadne jest zniesienie na okres roku akademickiego 2024/2025 ustawowego limitu ograniczającego możliwość przyznania studentom zapomóg do dwóch zapomóg w roku akademickim. W konsekwencji proponuje się wprowadzenie regulacji epizodycznej, która w roku akademickim 2024/2025

będzie wyłączać stosowanie przepisu zawartego w art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce;

- 14) dodanie art. 60b – w projekcie przewiduje się także okresowe zwolnienie z opłaty za wydanie z Krajowego Rejestru Karnego informacji o osobie, osób, które wspomagają szkoły i placówki poszkodowane w wyniku powodzi w organizacji opieki dla tych uczniów. Proponowana regulacja obejmie głównie rodziców uczniów, którzy chcą wspomóc szkoły w opiece nad uczniami w czasie wyjazdów na tzw. „zielone szkoły”. Aktualnie wysokość tej opłaty wynosi 30 zł, dlatego też, mając na względzie skutki powodzi jaka dotknęła we wrześniu 2024 r. południowe i zachodnie tereny kraju zasadne jest wprowadzenie epizodycznej regulacji, na podstawie której osoby, które bezinteresownie chcą pomóc w opiece nad uczniami, nie będą ponosiły z tego tytułu dodatkowej opłaty na rzecz budżetu państwa. Zgodnie z projektowaną regulacją osoba ubiegająca się o wydanie ww. informacji do wniosku o wydanie tej informacji załącza oświadczenie, że informacja ta ma być wydana dla celów wykonywania przez nią działalności, o której mowa w art. 21 ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich, skierowanej do dzieci, uczniów i wychowanków przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół lub placówek, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w których wystąpiły szkody w wyniku działania intensywnych opadów atmosferycznych lub powodzi we wrześniu 2024 r., położonych na terenie gminy określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1. Oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń;
- 15) zmiany w art. 62 umożliwią organizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych w formie zielonych szkół przez szkoły leśne, parki narodowe i jednostki organizacyjne Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- 16) w dodawanym art. 72a projektowane zmiany przewidują usunięcie w całości możliwości karania w latach 2024 i 2025 gmin, gminnych jednostek organizacyjnych oraz podmiotów odbierających odpady komunalne na podstawie indywidualnych umów z właścicielami nieruchomości z terenów, o których mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 1 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, karami za ewentualne nieosiągnięcie wymaganych

ustawowo poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz składowania;

17) zmiana w art. 69 wynika stąd, że zasiłek nie jest opodatkowany.

18. Przepis art. 16 – proponowany przepis przewiduje wstrzymanie wymierzania przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej kar dla Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie za opóźnienia w wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych w zakresie „specustaw” oraz umorzenie kar już naliczonych i odsetek od nich. Czasowe zawieszenie wymierzania kar z tytułu opóźnień w wydawaniu pozwoleń wodnoprawnych w terminach wynikających z poszczególnych „specustaw”, a także umorzenie kar już naliczonych i odsetek od nich, znacząco odciążą finansowo Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie i pozwoli na większą płynność finansową tej jednostki, co ma istotne znaczenie w czasie usuwania skutków powodzi. Postępowania wszczęte i niezakończone w sprawie wymierzenia kary zostaną umorzone z dniem wejścia w życie ustawy.
19. W art. 17 projekt przewiduje także czasowe wstrzymanie wymierzania przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie administracyjnej kary pieniężnej za naruszenia określone w art. 472aa ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, co także pozytywnie wpłynie na ich płynność finansową i umożliwi przeznaczenie większej puli środków na usuwanie skutków powodzi.
20. Projektowana regulacja art. 18 ma na celu pełne zabezpieczenie stosowania przepisów w zakresie ochrony zdrowia od dnia 17 września 2024 r., a więc od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie wykazu gmin, w których są stosowane szczególne rozwiązania związane z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r., oraz rozwiązań stosowanych na ich terenie. Regulacje art. 40–40q (w tym projektowane art. 40ca i 40cb) mają na celu usuwanie skutków powodzi od dnia jej wystąpienia. Z uwagi na to, że projektowane przepisy art. 40ca i art. 40cb dostosowują stan prawny do stanu faktycznego, który ma miejsce od września 2024 r. w związku z powodzią i jej skutkami konieczne jest wprowadzenie regulacji przejściowej, która będzie obejmować także obecnie obowiązujące regulacje zawarte w art. 40–40q ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi. Ta regulacja intertemporalna ma na celu pełne zabezpieczenie stosowania przepisów w zakresie ochrony zdrowia także od dnia 17 września 2024 r. a więc od dnia wejścia w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 16 września 2024 r. w sprawie

wykazu gmin, w których są stosowane szczególne rozwiązania związane z usuwaniem skutków powodzi z września 2024 r. oraz rozwiązań stosowanych na ich terenie (Dz. U. poz. 1371). Regulacje art. 40-40q (w tym projektowane art. 40ca i 40cb) mają na celu usuwanie skutków powodzi od dnia jej wystąpienia, a nie tylko od wydania ww. rozporządzenia. W konsekwencji skreśla się art. 55 w ustawie z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw.

21. Kolejne dwa przepisy przejściowe regulują sprawy przejściowe związane z uchynieniem art. 36b i art. 36c w ustawie z dnia 16 września 2011 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi, dodanych ustawą z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych ustaw, i przeniesieniem ich regulacji do ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
22. Przewidziano także przepis przejściowy wskazujący, że do wniosków o umorzenie podlegających zwrotowi środków na podjęcie działalności w formie spółdzielni socjalnej, o których mowa w art. 12a ust. 1 ustawy o rehabilitacji, oraz środków na utworzenie stanowiska pracy lub na finansowanie kosztów płacy, o których mowa w art. 26g ust. 1 ww. ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji, złożonych i nierozpatrzonech przed dniem wejścia w życie projektowanej ustawy stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Rozwiązanie to porządkuje kwestie proceduralne związane ze stosowaniem niniejszych przepisów.
23. W celu usunięcia wątpliwości, jakie przepisy należy stosować w przypadku postępowań wszczętych i niezakończonych na podstawie art. 7a, art. 18 oraz art. 23 ustawy zmienianej w art. 1, niezbędne jest wprowadzenie regulującego tę kwestię przepisu przejściowego, zgodnie z którym w przypadku ww. postępowań, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy znowelizowane. Projekt zawiera też przepis przejściowy odnoszący się do wniosków dotyczących wsparcia przewidzianego w art. 11 ust. 1 pkt 4a ustawy zmienianej w art. 1, w związku z przewidywanym uchynieniem art. 11 ust. 1 pkt 4a.
24. W art. 26 przewidziano przepis przejściowy wskazujący, że do terminów, które przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, uległy zawieszeniu na podstawie uchylanych art. 45 i 50 ustawy z dnia 1 października 2024 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z usuwaniem skutków powodzi oraz niektórych innych,

stosuje się przepisy niniejszej ustawy. Rozwiązanie to porządkuje kwestie proceduralne związane ze stosowaniem niniejszych przepisów.

25. Projektowana ustawa wejdzie w życie z dniem następującym po dniu ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 24 i 25, które wchodzi w życie z dniem 10 listopada 2024 r. oraz art. 15 pkt 6 w zakresie art. 43a, który wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 9 września 2024 r.

Projekt ustawy nie jest niezgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i nie podlega notyfikacji w trybie przewidzianym w tym rozporządzeniu.

Projekt nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt ustawy, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 ust. 1 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. 806), został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji.